

6. Проект Закону про засади адміністративно-територіального устрою України від 22.02.2018 р. №8051. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63508 (дата звернення 23.07.2018)

Здобувач вищої освіти 1-го курсу 102
бпмс Навчально-Наукового Інституту
№ 3 НАВС

Кравець Дарина Сергіївна¹

ПРАВОВА «ЗРІЛІСТЬ» СУСПІЛЬСТВА: РЕАЛЬНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Нині в Україні відбуваються кардинальні державно-політичні, соціально-економічні та правові зміни. Побудова правової держави та громадянського суспільства вимагають нових підходів у вирішенні фундаментальних проблем правової теорії, формуванні моральних і правових ідеалів суспільства та високої правової культури. Актуальність дослідження проблематики поняття «правова зрілість» та її стану полягає в тому, що рівень цієї зрілості в державі є показником розвитку суспільства, умовою становлення правової держави.

Наскільки ж важливою є категорія «правова освіченість» у життєдіяльності людини?

Якщо освіченість – це засвоєння різнобічних знань, то правова освіченість – це засвоєння правових знань на певних етапах державно-правового розвитку у визначених темпорально-просторових координатах. Правова освіченість – це рівень правової освіти та культури суспільства.

Правова освіта – невід’ємна частина загальної культури громадянина, умова формування правосвідомості. Життя в громадянському суспільстві формує правову свідомість (позитивну чи негативну), незалежно від того, відбувається цей процес стихійно чи цілеспрямовано в рамках правової освіти. Але правова освіта є запорукою того, що право стає регулятором життя індивіда, а не перешкодою на шляху розв’язання його особистих завдань. За сучасних умов саме правова освіта та правова культура може стати найважливішим фактором розвитку особи, становлення громадянського суспільства і демократичної правової держави в сучасній Україні, громадяни якої зможуть жити в соціально-правовій згоді один з одним, з державою, владою, політичними партіями, громадськими рухами тощо [2, с. 76].

Деякі вчені пропонують розглядати правову культуру як «масштаб» для «вимірювання» ступеня історичної зрілості і розвинутості. Ціла плеяда науковців на чолі з В.В. Копейчиковим визначає правову культуру через категорію «цінності».

На думку В.В. Копейчикова, правова культура є системою правових цінностей, що відповідають рівню досягнутого суспільством правового прогресу і відображають у правовій формі стан свободи особи та інші найважливіші соціальні цінності [1, с. 140].

Варто сказати, що правова культура є певним ставленням кожної людини до прав інших людей, повага до них. Правова культура проявляється в накопичених правових цінностях, які відносяться до духовної культури, та має практичну спрямованість, як і культура управління, і складається із взаємопов’язаних елементів. Основні з них:

- стан правосвідомості в суспільстві (ступінь розуміння права); - стан законності; - стан законодавства; - стан практичної роботи в галузі права.

Правова культура пов’язана як із оцінкою рівня знання та розуміння права, так і з розвиненістю відчуття законності.

Зрілість громадянського суспільства в загальному підсумку визначається здатністю і бажанням народу (в особі електорату) і інших інститутів громадянського суспільства приймати рішення і нести відповідальність за їх наслідки. [3, с. 475].

¹ Науковий керівник: Мозоль Н.І.

Сучасний стан розвитку суспільних відносин орієнтований не на оволодіння «азбукою права», а на більш високий рівень засвоєння та усвідомлення правових норм та вимог законодавства. Зрозуміло, що не на часі вироблення програм «правового мінімуму», оскільки розвиток громадянського суспільства вимагає сьогодні достатній, відповідний розвиткові цивілізованих країн, рівень правових знань задля захисту прав, свобод і законних інтересів людини.

Отже, можемо констатувати, що відповідний до вимог цивілізованого суспільства рівень правової освіти (а як результат – і правова «зрілість» суспільства) сьогодні є найважливішим чинником розвитку інститутів громадянського суспільства, удосконалення законотворення, законодавчої техніки, а також сприйняття права в умовах динамічних змін суспільних відносин.

Список використаних джерел

1. Загальна теорія держави і права / за ред. В.В. Копейчикова. – К. : Юрінком Інтер, 2000. – 320 с.
2. Правова «зрілість» суспільства: реальний стан та можливі перспективи / Н. М. Оніщенко // Правова держава. – 2013. - Вип. 24. - С. 73-79.
3. Кушнір Н.П. Поняття та значення правової культури суспільства // Держава і право. – 2005. – Вип. 27. – С. 474-478.

Студентка 101 гр. ННІ № 3 Національної академії внутрішніх справ;

Крива Наталія Сергіївна¹

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: НЕГАТИВНИЙ І ПОЗИТИВНИЙ СПЕКТИ

Питання юридичної відповідальності упродовж довгих років є предметом наукових пошуків багатьох науковців, зокрема фахівців-теоретиків (С.С. Алексєєв, О.В. Іваненко, І.В. Зелена, М.І. Козюбра, Д.А. Ліпінський, М.С. Малєїн, О.Ф. Скакун) та представників галузевих наук (С.Т. Гончарук, О.С. Іоффе, О.О. Кожевніков). Дослідження феномену юридичної відповідальності характеризуються багатоаспектністю сприйняття правового явища та використанням плюралістичної методології у процесі дослідження. У зв'язку з цим серед науковців не сформувалося єдиного погляду на юридичну відповідальність, тому у працях вчених юристів можна зустріти різні інтерпретації її розуміння.

Серед науковців поширеними є три підходи до розуміння юридичної відповідальності: винятково у негативному аспекті; у єдності двох аспектів – негативного та позитивного; в аспекті сприйняття як цілісного правового явища з різними формами реалізації. Деякі представники першого підходу, такі як І.С. Самощенко, М.Х. Фарукшин, розглядають юридичну відповідальність у нерозривному взаємозв'язку з правопорушенням, як логічний наслідок порушення правової норми. Для них юридична відповідальність, будучи різновидом соціальної відповідальності, утворює одну з головних, складових механізму правового регулювання. З упевненістю можна стверджувати, що даний підхід до пояснення природи юридичної відповідальності носить традиційний характер, оскільки юридична відповідальність, насамперед, розглядалася як відповідальність за вчинене правопорушення (за поведінку в минулому), тобто в ретроспективному аспекті. [1, с. 43]. Такої ж позиції дотримуються О.Є. Лейст та Л.С. Явич, які вказують, що у найпростішому підході юридична відповідальність є застосуванням відповідної санкції порушеної правової норми [2, с. 136]. Іншими вченими простежується зв'язок юридичної відповідальності з поняттям правового обов'язку, який виникає з факту скоєного правопорушення. Розгляду юридичної відповідальності в негативному аспекті присвячено велика

¹ Науковий керівник: Старицька О.О.